

Knjige in ljudje

Knjige in knjigoljubi (89)

Nafta in voda

MIHA NAGLIČ

"S prekrizanimi nogami je sedela na ogromnem belem kavču nad razkošno belo preprogo in koketno drgnila s stegni. Ustnice so bile rdeče kot jagode, lasje v barvi nekje med zlato in platinasto, veke vijoličaste in ob straneh tudi malo modre. Živahne kretnje, geste, mimika, vse ji je delovalo. Če se ne bi zavedal, da ji je sedemindvetdeset let, bi verjel, da me osvaja." Ja, če jih ne bi imela že 97, bi človek pomislil, da gre za opis igralkice Sharon Stone in njenega legendarnega razmika nog v filmu Prvinski nagon. Tako pa je pred nami opis še večje legende, nemške režiserke, igralkice in fotografinke Leni Riefenstahl (1902-2003), opisuje pa jo Tomo Križnar v prvem odstavku svoje nove knjige **Nafta in voda**. Obiskal jo je oktobra 1999 na njenem bavarskem domu in jo nagovoril, naj se zavzame za Nube, ki jih je v šestdesetih in sedemdesetih s svojimi knjigami in fotografijami povzdignila v svetovno senzacijo, kmalu zatem pa so postali žrtve genocida, ki ga nad njimi izvaja arabska oblast v Sudanu. Leni je naslednje leto res odšla v Sudan, peljali so jo v eno od "koncentracijskih" taborišč za črne staroselce, a ko je hotela naprej med še svobodne Nube, je

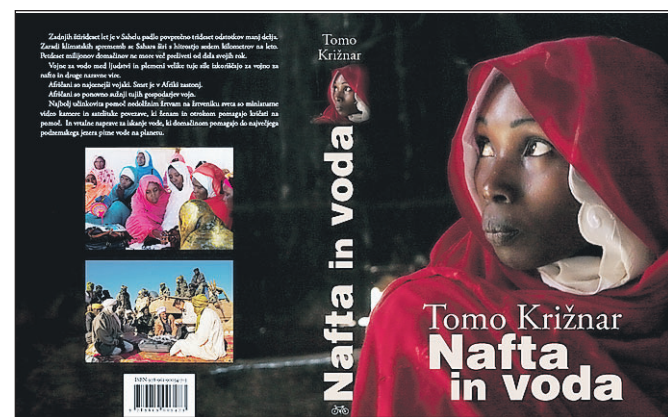
helikopter strmoglavil in je nesrečo komaj preživela ter umrla tri leta pozneje, stara 101 leto ...

Knjiga je polna opisov tudi manj atraktivnih, zato pa hudo nesrečnih črnih žensk; starejše pobijajo, mlade posiljujejo, deklice ugrabljajo in jih v "prevzgojnih" taboriščih vzgajajo za priljebnice in "materice" za rojevanje arabskih otrok. Moškim se ne godi nič bolje; dečke ugrabljajo za janičarje, vsi drugi so zapisani smrti. Njihova nagota, ki jo je opevala Leni, je z islamskega vidika sramota za državo in eden od razlogov, zakaj je treba te ljudi iztrebiti ali obleči, predvsem pa jih pregnati z njihovih ozemelj, pod katerimi se skrivajo velike zaloge nafte in vode. Ko jih je Tomo obiskal prvič, s kolesom, so še prebivali v rajskem vrtu. Z njimi je živel. "Z njimi sem pil najbolj osvežujoče napitke, jedel najbolj okusne zrezke, dihal najbolj sproščeno in globoko, spal in sanjal najbolj fantastične sanje. Na nagoto sem se navadil tako lahko, kot se navadiš na nagoto krav. Tudi sam sem se slekel. Zakaj le bi bil oblečen v deželi nagih krav in nagih ljudi. In potem sem kar naprej dobival izkušnje, da obleka sploh ni tisto, kar naredi človeka. Tako kot ga ne naredi kalašnikovka. Po vrnitvi domov sem imel o

Tomo Križnar, Nafta in voda, samozaložba, Naklo, 2010, 480 strani (+ slikovne pole), 39 evrov, www.tomokriznar.com

nagih nomadskih ljudeh seveda povsem drugo mnenje kot moja mama, ki ji je obleka vedno toliko pomnila, da me je, odkar pomnim, silila lepo oblačiti se. Tako nasilno silila, da sem odreagiriral v povsem nasprotno smer." Sudanski realnosti, ki jo prežema moški totalitarizem, avtor ves čas zoperstavlja slovensko, prežeto s "feministično inkvizicijo". Gre za izjemno močno institucijo znotraj slovenske družbe, ki jo je postavil del žensk, zlasti mater samohranilk; te v hotenju, da ohranijo monopol nad otroki in sistem preživnin, v navezi s socialnimi delavkami, sodnicami in drugimi vplivnimi javnimi ženskami, preprečujejo, da bi po ločitvi staršev za otroka skrbel oče. To je pri nas načelno mogoče, v praksi pa skorajda ne; taka je tudi osebnost izkušnja Toma Križnarja, ki pa je dovolj korajžen, da si je upal dregniti v to tabu temo. Tudi sicer mu ne zmanjka izvirmih pogledov, razlag in predlogov. "Imam dve ideji. Ena je za

resne, druga pa za manj resne. Predlagam, da politiki vzamejo k sebi domov kakšnega predstavnika afriškega ljudstva kova Suleimana Jamousa in živijo nekaj časa z njim. Hkrati pa predlagam, da mi, navadni ljudje, tisti, ki nismo zadovoljni s partnerji, dobimo pravico do še enega partnerja - tako moški kot ženske. Pod pogojem, da ga vzamemo iz Afrike. Tako bi lahko pomagali rešiti socialni problem. In bi pridobili vsi. Sprostile bi se elektrarne energije v ljudeh, ki so zdaj blokirane in zavrte. Za Afričane bi bilo pa sploh dobro, da pridejo in dobijo več izkušenj z nami. Morda bi nas lažje razumeli in nam lažje oprostili ..." Ja, kaj naj rečem? Ideja je dobra, hkrati pa je gotovo, da bi naša feministična inkvizicija v navezi s katoliško storili vse, da bi jo zatrli, še preden bi se udejanjila ... Kakorkoli že, Tomo Križnar, ta neutrudni svetovni popotnik, bорец za človekove pravice in gorenjski rojak iz Naklega, si že vrsto let prizadeva, da bi nas zdramil iz našega lažnega resničnostnega šova in opozarja na tistega pravega, ki se dogaja v Sudanu in še kje, v katerem ljudi ubijajo, jih posiljujejo, zapirajo v taborišča. Iz naše apatije nas bo skušal zdramiti tudi na bližnji Glasovi preji. Vabljeni!

Ovitek knjige

Tomo Križnar in Mia Farrow (Connecticut, decembra 2010), mala legenda iz Mesteca Peyton, zdaj velika borka za človekove pravice v Sudanu

Domačini v Jebel Marri, Darfur, obkrožajo Toma Križnarja in mu poročajo, kaj se dogaja.

Slovinci v zamejstvu (237)

Eva in Jana učita v Ukvah in Žabnicah

JOŽE KOŠNJEK

med sosedi

Prejšnji teden sem pisal o zelo dobro organizirani in obiskani proslavi v počastitev slovenskega kulturnega praznika, ki sta jo Slovensko kulturno središče Planika in Glasbena šola Tomaž Holmar organizirala v obnovljeni stari mlekarni sredi Ukev/Ugovizza. Otroci so igrali in peli slovensko, kar obeta, da je slovenščina tudi na naši zahodni meji med jeziki prihodnosti. V okrog 20 kilometrov dolgi dolini od Trbiža/Tarvisio do Tabelj/Pontebba živi blizu tisoč Slovencev. Največ jih je v Ukvah, v Žabnicah /Camporosso in v Ovčji vasi/Valbruna, nekaj pa na Trbižu. Ob Slovenci in Nemcih, ki so avtohtoni prebivalci doline, so tu zgradili svoje domove tudi Furlani in po letu 1919 Italijani. Slovenci in Nemci, ki so bili do kon-

Eva Gregorčič

ca prve svetovne vojne v večini, so se zaradi fašizma množično izseljevali. Nemci v Avstrijo, Slovenci pa v tedanjo Jugoslavijo ali v prekomorske države, največ v Združene države Amerike in v Argentino. Državne uradnike slovenske narodnosti je oblast preselila v notranjost Italije.

Jana Madon - Brojan z otroki iz Žabnic

V Kanalski dolini učijo slovenščino učitelji iz Slovenije, saj domačih ni. V vrtcih in osnovnih šolah ji namenijo dve šolski uri na teden, tudi v okviru čezmejnega programa Tri roke - Tre mani, tečajje slovenščine pa organizira še Slovensko kulturno središče Planika. Slovenščino najdlje po-

učuje rojena Ljubljanka Alma Hlede - Prešeren, ki se je pred 38 leti poročila z Janikom Prešernom iz zavedne trbiške slovenske družine. O Almi, ki že leta s pesmijo in igro navdušuje otroke in starejše za slovenščino, bom pisal kasneje. Tokrat bom napisal nekoliko več o dveh Go-

renjkah, ki učita slovenščine kanalsko mladež. To sta Eva Gregorčič s Hrušice, ki po dve šolski uri na teden poučuje slovenščino na osnovni šoli v Ukvah, in Jana Madon - Brojan iz Begunj, ki v okviru programa Tri roke prihaja vsak teden med učence osnovne šole v Žabnicah, za prav toliko časa pa gre vsak teden tudi na ljudsko šolo v Čajni pod Dobračem/Noetsch im Gailtal v Ziljski dolini v Avstriji. Povedali sta, da ju na šolah italijanski kolegi ne gledajo postrani, ampak jima pomagajo. V Ukvah so Evi dodelili več ur, da je otroke lahko bolje pripravila za nastop na proslavi. Sicer pa je treba pouk prilagoditi otrokom in ga narediti zanimivega. Slovenščino imajo radi. Skozi gibanje, risanje in pesem se lahko otroci največ naučijo, je poudarila Jana.

